

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 5 (207) MAJ 2014

ISBN 1730-5187

Referendum w Zielonej Górze

Połączenie wsi z miastem

Nagroda Europy dla Słupska

W NUMERZE

KRONIKA KRAJOWA

IV 18 maja 2014 roku mieszkańcy gminy wiejskiej Zielona Góra w referendum zdecydowali o połączeniu ich samorządu z miastem. W wyniku tej decyzji 17 podmiejskich wsi połączy się z Zieloną Górą. Ten wynik to sukces władz miasta, które od wielu miesięcy pracowały nad tą kwestią. Zielonogórskie referendum odbyło się przy rekordowej frekwencji 55,18%

VII 27 maja br. 28 samorządowców odebrało z rąk prezydenta RP odznaczenia państwowe. Bronisław Komorowski wręczył ponadto dyplomy i flagi laureatom akcji „Majówka z Polską” oraz statuetki finalistom II edycji Nagrody Obywatelskiej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W ten sposób uczczono tegoroczny Dzień Samorządu Terytorialnego.

VIII Słupsk jako czwarte polskie miasto w historii zjednoczonej Europy został wyróżniony prestiżową Nagrodą Europy. Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy ogłosiło tę decyzję 10 kwietnia br. w Strasburgu. Słupsk doceniono za zaangażowanie w wymianę młodzieży i budowę pierwszego europejskiego trójporozumienia miast.

ZE ZWIĄZKU

XV Komisja Dialogu i Partnerstwa Związku Miast Polskich zarekomendowała Zarządowi ZMP do upowszechniania wypracowany w ramach projektu „Decydujmy razem” Kanon Lokalnych Konsultacji Społecznych. Samorządowcy pracujący w komisji uznali ten dokument za istotny dla procesów wdrażania narzędzi partycypacji i dialogu obywatelskiego w systemy zarządzania wspólnotami lokalnymi.

KRONIKA ZAGRANICZNA

XVI Na stronie internetowej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA), w 23 oficjalnych językach UE, opublikowany został przewodnik programowy Europa dla Obywateli 2014-2020. Można już składać wnioski w ramach współpracy bliźniaczej, sieci miast partnerskich oraz pamięci europejskiej.

Na okładce: Słupsk został nagrodzony Nagrodą Europy m.in. za szerzenie idei europejskiej.

O działaniach międzynarodowych miasta piszemy na str. VIII.

Fot. Archiwum UM w Słupsku

Zarząd ZMP w Giżycku

Kosztowne zmiany systemu

Podczas posiedzenia w Giżycku 23 maja 2014 r. członkowie Zarządu ZMP dyskutowali na temat projektowanych zmian dotyczących Prawa geodezyjnego i kartograficznego, ustawy „śmieciowej” oraz odpadów.

W trakcie opiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne wraz z projektami aktów wykonawczych (rządowy), przedstawiciele miast członkowskich ZMP zapoznali się z pismem przewodniczącego Komisji Geodezji i Infrastruktury Informacji Przestrzennej ZMP na temat tego projektu.

Zadania bez środków

Potrzeba nowelizacji tego aktu prawnego wynika w głównej mierze z opublikowanego 11 lipca 2013 r. wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Chodzi o doprowadzenie do zgodności z Konstytucją przez ustawowe

datkowe wydatki z budżetów samorządów. Dlatego Zarząd akceptuje wszystkie „bezkosztowe” zmiany, szczególnie te związane z orzeczeniem TK, jakie wiążą się z tym projektem, ale nie może zgodzić się na dalsze obciążanie finansowe JST. Projekt, zdaniem samorządowców, nie zawiera porządnej oceny skutków finansowych, a unowocześnienie systemów będzie stanowić jednocześnie bardzo duży koszt. Rząd powinien również przygotować na ten cel odpowiednią rezerwę (min. 600 mln zł). Uzgodniono, że na podstawie opinii z miast zostaną przygotowane konkretne zmiany przepisów, które będą przekazane parlamentarzystom (projekt znajduje się już w Sejmie).

Podczas posiedzenia w Giżycku członkowie Zarządu przyjęli Kartę Wielopoziomowego Sprawowania Rządów w Europie

Fot. J. Proniewicz

uregulowanie kwestii dotyczących udostępniania zbiorów danych lub innych materiałów z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego – w szczególności stworzenie nowych zasad dotyczących opłat pobieranych w związku z ich udostępnianiem, a także m.in. o uspojnienie przepisów, doprecyzowanie kompetencji, uregulowanie w sposób dostosowany do aktualnych uwarunkowań prawnych i technologicznych zasad wykonywania prac geodezyjnych i kartograficznych. Nowelizacja wprowadza jednak szereg zmian dotyczących systemów informatycznych, w tym baz danych, co pociąga za sobą do-

Ważne wskaźniki

Kontrowersje wzbudził projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz o zmianie ustawy o własności lokali (PO). Projekt wg projektodawców powstał w odpowiedzi na postulaty samorządowe. Ważniejsze zmiany dotyczą m.in. doprecyzowania pojęcia właściciela nieruchomości, braku konieczności składania nowej deklaracji w przypadku zmiany stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalania opłat (stawką wzorcową ma być stawka opłaty za odpady zbierane w sposób selektywny). Członkowie Zarzą-

du podkreślali jednak, że choć projekt zawiera potrzebne zmiany, to idzie szerzej niż domagało się tego środowisko samorządowe. **Andrzej Dziuba**, prezydent Tychów, podkreślał, że dla gmin nie wzorcowym modelem nic ten projekt nie zmienia, ale dla małych gmin proponowane rozwiązania mogą okazać się kosztowne. Za niekorzystne uznano zapisy dotyczące segregacji, czyli podziału na 8 frakcji, gdyż w Europie odchodzi się od niego, dzieląc odpady na frakcję mokrą i suchą. **Stanisław Szwabski**, przewodniczący RM w Gdyni, mówił o tym, że zaproponowana koncepcja PSZOK-ów usztywnia cały system. Potrzebna jest alternatywność i akceptacja dla istniejących lokalnych rozwiązań. - *Tak naprawdę ważne są wyniki, a nie wprowadzenie standardów, które kosztują* - argumentował szef gdyńskiej RM. Opowiedziano się przeciwko sztywnym regulacjom, wskazując na bardziej elastyczne podejście. Wyznaczenie standardów powinno odbywać się przez wskazanie określonych wskaźników do uzyskania, a nie przez zapisy konkretnych rozwiązań. Zgłoszono ponadto wciąż trudny do rozwiązania problem rozliczania się za odpady w domkach letniskowych.

Istotne szacowanie skutków

Reprezentanci miast członkowskich w Zarządzie ZMP zaakceptowali, choć pod pewnymi warunkami, projekt ustawy o zmianie ustawy o odpadach (Komisja Środowiska Senatu RP). Projekt ustawy przewiduje obowiązek sporządzania przez zarządy województw planów inwestycyjnych dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi, będących uzupełnieniem wojewódzkich planów gospodarki odpadami w zakresie planowania gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa. Celem planów inwestycyjnych ma być wskazanie infrastruktury niezbędnej do osiągnięcia zgodności z unijnymi.

W trakcie dyskusji na temat tego projektu zwracano uwagę na to, że w wielu gminach istnieje już efektywny system produkcji ciepła, który może być narażony na straty, kiedy powstanie spalarnia. Niepokój samorządowców budzi to, co się stanie z istniejącymi instalacjami utylizacji odpadów (frakcji energetycznej), takimi jak zakłady wytwarzające paliwo alternatywne czy biogaz, oraz czy to, co uchwali marszałek, będzie spójne

z gospodarką lokalną. - *Miasta za-inwestowały w tzw. RIPOK-i zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami – zauważył Ryszard Brejza*, prezydent Inowrocławia. - *Co się stanie, gdy dojdzie do przewrócenia planów do góry nogami? Zainwestowane środki zostaną wyrzucone w błoto?* W jego opinii nie można przerzucać na miasta takiej odpowiedzialności. Zdaniem **Ryszarda Grobelnego**, prezydenta Poznania, prezesa ZMP, spalarnie muszą mieć zawsze ekonomiczne uzasadnienie. Jeśli istnieje inny system bardziej efektywny, to UE nie da pieniędzy na budowę spalarni. Podsumowując debatę na ten temat, prezes ZMP stwierdził, że proponowana zmiana w ustawie umożliwia województwom analizę potrzeb, zbilansowanie możliwości inwestycyjnych oraz uwzględnienie różnego typu możliwości spalania frakcji energetycznych. Jednak niezbędne jest oszacowanie skutków ekonomicznych dla istniejącego systemu (np. kosztów likwidacji instalacji). - *Nie mogliśmy się zdecydować na poziomie krajowym w Polsce na jeden system: spalanie czy segregacja. Dlatego mamy teraz nijakie rozwiązanie – powiedział R. Grobelny. – Drugim błędem są zbyt małe rejony, przez co trudno zapewnić spójność zarządzania systemem. Próba rozwiązania tego problemu jest właśnie ta nowelizacja. Musi ona jednak uwzględniać oddziaływanie planu inwestycyjnego na istniejący system od strony ekonomicznej i organizacyjnej, wraz ze wskazaniem źródła finansowego pokrycia skutków podjętych decyzji. Nie chodzi o wybudowanie instalacji, ale o skutki jej funkcjonowania przez cały okres eksploatacyjny.*

Bez poszerzania kompetencji rady

Dyskusję wzbudził projekt ustawy o zmianie ustawy **Kodeks wyborczy** oraz niektórych innych ustaw (PO). Obowiązujący obecnie art. 492 § 1 pkt 6 Kodeksu wyborczego przewiduje, że mandat wójta (burmistrza, prezydenta, wójta) wygasa wskutek orzeczenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji w trybie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na okres co najmniej do końca kadencji. Rzecznik Praw Obywatelskich skierował do Trybunału Konstytucyjnego wniosek o zbadanie zgodności z Konstytucją, argumentu-

jąc, że regulacja ta pozostaje w sprzeczności z ustanowionym w art. 60 ustawy zasadniczej prawem dostępu obywateli polskich korzystających z pełni praw publicznych do służby publicznej na jednakowych zasadach, a także z wyrażoną w art. 32 Konstytucji zasadą równości. Po przeanalizowaniu możliwych rozwiązań, projektodawcy proponują, aby w nowo przyjętych przepisach kompetencję stwierdzania trwałej niezdolności wójta do sprawowania urzędu ze względu na stan zdrowia przyznać radzie gminy. Chodzi o poprawienie zapisu istniejącego, w myśl którego osoba niepełnosprawna nie może pełnić funkcji burmistrza. Samorządowcy uważają, że niedopuszczalne jest jednak poszerzenie w tej kwestii kompetencji rady, która powinna jedynie formalnie stwierdzać wygaśnięcie mandatu. Występować z wnioskiem o stwierdzenie niezdolności do lekarza orzecznika powinien, w opinii Zarządu ZMP, komisarz wyborczy, wojewoda lub sam zainteresowany.

Monitoring i zarządzanie wielopoziomowe

Zarząd zapoznał się z informacją przedstawioną przez dyrektora Biura ZMP, **Andrzeja Porawskiego**, na temat monitoringu przestrzegania **Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego** w Polsce. To już drugi taki monitoring (ostatni miał miejsce 10 lat temu). Podczas dwóch spotkań z delegacją Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE) – z szefami organizacji samorządowych oraz z KWRiST, zwracano uwagę na niepełne przestrzeganie artykułów 4, 6 i 9 EKSL. Projekt raportu, który powstanie po tych spotkaniach oraz po wizytach w samorządach, zostanie przesłany do ZMP do konsultacji.

Podczas posiedzenia w Giżycku członkowie Zarządu przyjęli też **Kartę Wielopoziomowego Sprawowania Rządów w Europie** i postanowili zaapelować do miast członkowskich o jej podpisywanie. Kartę tę opublikował Komitet Regionów i jest ona próbą zebrania zasad tworzących ramy współzrządzenia sprawami publicznymi przez podmioty lokalne, regionalne i centralne, we współpracy z innymi sektorami.

Więcej na www.zmp.poznan.pl

Joanna Proniewicz

W Zielonej Górze pierwsze takie udane referendum

Połączenie wsi z miastem

18 maja 2014 roku mieszkańcy gminy wiejskiej Zielona Góra w referendum zadecydowali o połączeniu ich samorządu z miastem. W wyniku tej decyzji 17 podmiejskich wsi połączy się z Zieloną Górą.

Ten wynik to sukces władz miasta, które od wielu miesięcy pracowały nad tą kwestią. Za połączeniem z miastem było 4396 mieszkańców gminy wiejskiej, przeciw – 3828 osób. Zadecydowało 568 głosów.

Zielonogórskie referendum odbyło się przy rekordowej frekwencji 55,18% (aby referendum w gminie było ważne, musi do głosowania pójść minimum 30% osób uprawnionych). To najwyższy wynik od czasów referendum akcesyjnego w 2003 roku, gdy do urn poszło 58% wyborców. To także najwyższa frekwencja ze wszystkich dotąd przeprowadzonych referendum lokalnych. W obecnej tylko kadencji jedynie 11 na 111 lokalnych głosowań było ważnych.

Było to nietypowe referendum, jedyne takie w ostatnim 25-leciu. Dotychczas polskie miasta rozrastały się, poszerzały granice, wchłaniały okoliczne wsie, jak w Rzeszowie, ale takiego modelu jak w Zielonej Górze nikt do tej pory nie przeprowadził z sukcesem.

W wyniku połączenia 17 wsi z miastem, powierzchnia Zielonej Góry urosła czterokrotnie. Miasto pod względem powierzchni, która zwiększyła się z 58 km kw. do 278 km kw, stanie się większe od Poznania. Wzrośnie też znacząco liczba mieszkańców - ze 111 tys. do 137 tys. osób. Zwiększy się też budżet miasta do ponad 600 mln złotych.

Czy jest Pan/Pani za połączeniem?

Do głosowania doszło w wyniku przyjęcia uchwały Nr XLVIII.391.2014 Rady Gminy Zielona Góra z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie przeprowadzenia referendum gminnego w sprawie połączenia dwóch jednostek samorządu terytorialnego – Gminy Zielona Góra i Miasta Zielona Góra – na prawach powiatu, w wyniku czego powstanie jedna jednostka samorządu terytorialnego – Miasto Zielona Góra – na prawach powiatu, obejmujące swym zasięgiem granice administracyjne obu połączonych jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z treścią uchwały o przeprowadzeniu referendum mieszkańcy Gminy Zielona Góra odpowiadali na pytanie: „Czy jest Pan/Pani za połączeniem dwóch jednostek samorządu terytorialnego – Gminy Zielona Góra i Miasta Zielona Góra – na prawach powiatu, w wyniku czego powstanie jedna jednostka samorządu terytorialnego – Miasto Zielona Góra – na prawach powiatu, obejmujące swym zasięgiem granice administracyjne obu połączonych jednostek samorządu terytorialnego?”

Inicjatorzy referendum w gminie zebrali 2312 podpisów. Było to o 800 więcej niż potrzeba.

Zobowiązania radnych

Wcześniej, 6 maja 2014 roku Rada Miasta Zielona Góra przyjęła **Deklarację** w sprawie połączenia obu samorządów w miasto na prawach powiatu. Radni zobowiązali się w tym dokumencie do zachowania w strukturze podziału terytorialnego Miasta Zielona Góra sołectw istniejących w Gminie Zielona Góra przed połączeniem oraz do utworzenia w wyborach samorządowych odrębnego okręgu wyborczego, w którym znajdą się wszystkie sołectwa obecnej gminy wiejskiej. Obiecali też utrzymanie w obecnym kształcie sieci szkół i okręgów oraz placówek oświatowych, a także zapewnienie dowozu dzieci do szkół. W Deklaracji zapisano ponadto konieczność zachowania struktury, finansowania i wsparcia sprzętowego dla Ochotniczych Straży Pożarnych na obecnym

lub wyższym poziomie, zapewnienia wysokości uposażenia wynikającego z Karty Nauczyciela dla nauczycieli pracujących w szkołach gminy Zielona Góra, wsparcia finansowego dla sołtysów i rad sołeckich na obecnym lub wyższym poziomie, a także wsparcia finansowego na obecnym lub wyższym poziomie dla organizacji pozarządowych działających w gminie. Zgodnie z dokumentem, sołectwa dzisiejszej gminy wiejskiej objęte zostaną od 2021 roku Budżetem Obywatelskim, który funkcjonuje obecnie w mieście Zielona Góra i jest wydatkowany według wskazań mieszkańców miasta (w 2014 roku było to 6 mln złotych). Z corocznego Budżetu Obywatelskiego nie mniej niż 20% jego wysokości przeznaczonych zostanie do sołectw dzisiejszej gminy. I wreszcie radni obiecali po połączeniu z miastem Zielona Góra nie obciążać mieszkańców obecnej gminy kosztami dokumentów prawnych związanych ze zmianami w księgach wieczystych.

Kontrakt zielonogórski

W Deklaracji zapisano ponadto konieczność poszanowania zapisów przyjętego w 2013 roku **tzew. kontraktu zielonogórskiego**. Dotyczy on warunków połączenia miasta i gminy w jedną jednostkę samorządu terytorialnego. Jest zbiorem zasad funkcjonowania oddzielnych dotychczas samorządów w jednym organizmie, poczynając od 1 stycznia 2016 roku. Kontrakt zapewnia równość stron i jest dokumentem, który ma być respektowany przez nowe władze połączonych samorządów i mieszkańców. Zapisano w nim m.in., że po połączeniu stawki podatków zostaną zrównane do niższego poziomu, który obowiązywał w 2014 r. w mieście lub gminie, ceny biletów autobusów MKK obsługujących obecnie gminę Zielona Góra zostaną obniżone i zrównane ze stawkami miejskimi, dzieci w wieku od 4 do 7 lat, których rodzice posiadają Kartę Zielonogórskiej Rodziny „ZGrana Rodzina” będą korzystać z komunikacji miejskiej za darmo, nie będzie ponadto opłat za 10-cio godzinny pobyt dzieci w przedszkolach. Mieszkańcy gminy objęci zostaną programami: Karta ZGranej Rodziny i ZGrani 50+, z których wynikają konkretne ulgi i udogodnienia dla zielonogórskich rodzin i osób w wieku powyżej 50 lat. Jeśli chodzi o inwestycje, to kontrakt zapewnia, że w latach 2016-2018 wybudowana zostanie sieć kanalizacyjna w miejscowościach Zatonie i Ochla (koszt ok. 24,5 mln złotych, wkład własny na inwesty-

Wyniki referendum w gminie Zielona Góra:

frekwencja - 55,18%
za połączeniem - 53,45%
przeciw połączeniu - 46,54%
liczba uprawnionych - 15107
liczba głosujących - 8336
głosów nieważnych - 111
głosy na „tak” - 4396
głosy na „nie” - 3828

cję w wysokości ok. 11 mln zł zapewni miasto Zielona Góra) oraz sieć dróg rowerowych przy drogach wojewódzkich i powiatowych łącząca Zieloną Górę z wsiami wchodzącymi w skład dzisiejszej gminy wiejskiej.

Bonus za zgodne połączenie

Za tzw. zgodne połączenie dwóch samorządów władze Zielonej Góry spodziewają się bonusu finansowego wynikającego z ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji przygotowało nowelizację ustawy o samorządzie gminnym, z której wynika, że samorządom będzie opłacało się połączyć, jeżeli uznają, że polepszy to ich sytuację finansową.

Najważniejszy element ustawy to zachęty finansowe do łączenia się samorządów - ma to być mnożnik, w wyniku którego dochody biedniejszych gmin po połączeniu będą mogły być większe. Projekt zakłada, że jeśli gmina powstała po połączeniu dwóch lub więcej gmin będzie miała dochód z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w przeliczeniu na jednego mieszkańca niższy od średniego takiego dochodu wszystkich gmin w kraju, podatek będzie mnożony przez wyższy wskaźnik.

Resort administracji popiera głównie łączenie tzw. gmin obwarunkowych. Dać to może bowiem wymierne oszczędności. Zdublowana administracja to zdaniem ministerstwa zbędne koszty. Poza tym większa gmina to także większe możliwości rozwoju miast. Łatwiej o tereny pod inwestycje.

Zielona Góra jako pierwsze miasto w Polsce skorzysta z prawa do połączenia. Z odpowiedzi ministra finansów na zapytanie prezydenta Zielonej Góry wynika, że jego miasto połączone z gminą wiejską zarobi 100 mln zł tzw. bonusu

ministerialnego. Do tej pory nikt w Polsce nie skorzystał jeszcze z takiego wsparcia.

Na co wydadzą miliony

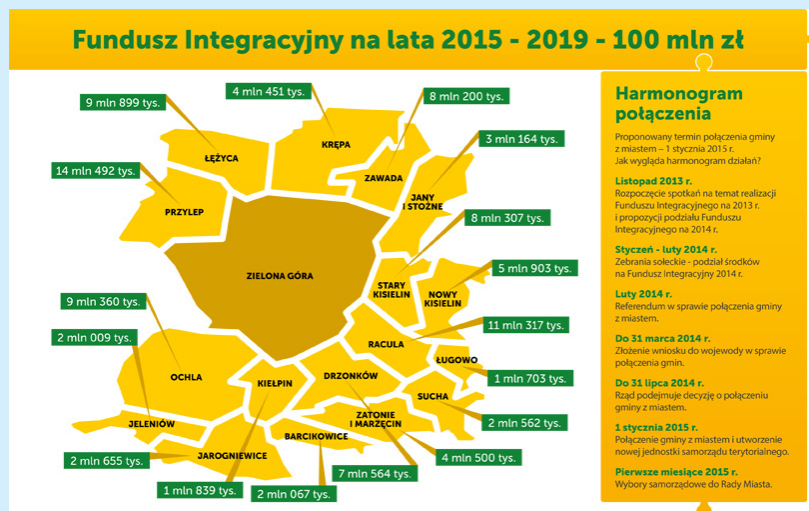
Równolegle do budowania wsparcia dla idei połączenia miasta ze wsią trwały w Zielonej Górze gorące często dyskusje wokół tego, jak i na co powinny być spożytkowane dodatkowe pieniądze, która spłyną do kasy miasta. Pre-

na mocy której po ewentualnym połączeniu miasta z gminą na teren obecnej gminy Zielona Góra trafi 70 mln zł z rządowego bonusu. To jednak nie koniec finansowych korzyści dla „nowej” Zielonej Góry. Miasto ma jeszcze dostać 192 mln zł w ramach ZIT. Z pieniędzy tych władze miasta chcą sfinansować budowę szpitala dla dzieci, który ma powstać dzięki współpracy miasta i samorządu

województwa, a także projekty rewitalizacyjne oraz nową parków. Jeśli uda się zrealizować wszystkie finansowe plany miasta, kolejne pozyskane z zewnątrz środki zostaną przeznaczone na sfinansowanie elektrycznych autobusów, kolejne etapy budowy kanalizacji w gminie, dalszą budowę Parku Naukowo-Technologicznego w Starym Kisielinie, termomodernizację budynków oświatowych i publicznych oraz budowę południowej obwodnicy miasta.

Wójt z mieszkańcami

W Zielonej Górze zwyciężył rozsądek - takie komentarze pojawiają się w informacjach dotyczących wyników referendum w sprawie połączenia gminy wiejskiej z miastem. Z wyników głosowania widać jednak,

zydent Janusz Kubicki przekonywał, że na tym swoistym małżeństwie nikt nie może stracić. Choć jeszcze nie było żadnej gwarancji, że do połączenia dojdzie, miasto już w 2013 roku ze swojego budżetu przekazało gminie 3 mln zł. Był to tzw. fundusz integracyjny.

Prezydent miasta wyznawał zasadę, że 100 mln premii od rządu powinno w całości trafić na teren gminy wiejskiej. Radni miejscy nie do końca podzielali ten pogląd. Ostatecznie na sesji w listopadzie 2013 roku przyjęli uchwałę,

że zdania wśród mieszkańców wsi są jednak podzielone niemal po połowie. W okresie poprzedzającym referendum wójt gminy Zielona Góra Mariusz Zalewski wiele razy mówił, że jest ze swoimi mieszkańcami i że nie robi nic, czego oni by nie chcieli. Dziś, po ogłoszeniu wyników głosowania, cieszy go wysoka frekwencja. Jednak podkreśla, że kiedy rozpocznie się już procedura połączeniowa, trzeba będzie uwzględnić interesy wszystkich.

Ewa Parchimowicz

Z Komisji Wspólnej...

Spadek możliwości rozwojowych

Życzenia dla samorządowców z okazji ich święta, debata o finansach oraz nagrody za najlepsze prace magisterskie, licencjackie oraz rozprawy doktorskie – to główne punkty Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, która odbyła się 28 maja br.

Zcoraz większym przekonaniem można powiedzieć, że solą naszej niepodległości jest samorząd terytorialny. I on świadczy tak naprawdę o sile naszej demokracji. Czym bliżej obywatela podejmowana jest decyzja, tym bardziej skuteczna, efektywna i demokratyczna – powiedział **Rafał Trzaskowski**, współprzewodniczący Komisji Wspólnej ze strony rządowej z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego, rozpoczynając uroczyste posiedzenie KWRiST. I złożył

też, że najgorzej wyszły na tym duże miasta (których dochody były głównie oparte na podatku PIT, a tam właśnie był największy spadek), czyli obszary, będące głównym motorem rozwoju Polski – podkreślił prezydent **Grobelny**. I dodał, że obserwowany brak wzrostu dochodów tak naprawdę oznacza realny ich spadek - z powodu inflacji, wzrostu zadań oraz wzrostu kosztów realizacji najdroższego zadania, czyli oświaty - z powodu podwyżek dla nauczycieli.

Debata dotycząca finansów JST zdominowała drugą część majowego posiedzenia Komisji Wspólnej.

Fot. H. Hendrysiak

życzenia: - Wszystkiego dobrego, aby nasza współpraca rozwijała się w najlepszy sposób, abyśmy się wzajemnie słuchali. A w kontekście wyborów samorządowych wszystkim tutaj siedzącym życzę powodzenia.

Debata o stanie finansów JST

Debata dotycząca finansów JST zdominowała drugą część posiedzenia Komisji Wspólnej. **Zdzisław Wasążnik**, dyrektor Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego przedstawiła stan dochodów i wydatków JST w latach 2007-13, działanie wskaźnika z art. 243 ustawy o finansach publicznych, a także plany wynikające z wieloletnich prognoz finansowych na lata 2014-17.

Ryszard Grobelny, prezes ZMP odnosząc się do przedstawionych danych powiedział, że potwierdzają one wnioski, które samorządowcy przedstawiają od kilku już lat. Przede wszystkim od 2010 roku następuje stabilizacja wydatków (po wejściu skutecznych zmian w systemie opodatkowania PIT), przy stosunkowo wysokich wydatkach majątkowych, które w całości zostały sfinansowane z dwóch źródeł – dotacji unijnych i kredytów, czyli tak naprawdę kosztem przyszłego rozwoju. - Analiza resortu finansów pokazuje

Zahamowany rozwój

- Trzeba też jasno powiedzieć, że w związku z tym spadła w samorządach zdolność do realizacji części zadań. Co gorsza, niestety prognoza potwierdza, że następuje dalszy **spadek możliwości rozwojowych samorządu**. Prognozowane wydatki majątkowe mają spaść o 16 mld zł przy założeniu, że spadną wydatki bieżące. Ale one nie spadną – w tym miejscu prognoza się nie sprawdzi – ostrzegali **Grobelny**.

Z kolei **Krzysztof Żuk**, prezydent Lublina zwracał uwagę na bardzo ograniczone, ze względu na pogarszającą się sytuację finansową samorządów, możliwości wygenerowania wkładu własnego, koniecznego, by móc w nowej perspektywie finansowej realizować projekty prorozwojowe z wykorzystaniem środków unijnych. Obaj prezydenci mówili, że prognoza ministerstwa finansów, która zakłada w kolejnych latach spadek wydatków majątkowych JST nie jest zgodna z założeniami resortu infrastruktury i rozwoju, który przewiduje, że samorząd będzie realizował duże projekty unijne – wykładając spore sumy na ich realizację.

Prezydent Lublina zgłosił wniosek, by

zorganizować robocze spotkanie z udziałem skarbników miast w tej sprawie, gdyż ocena sytuacji dokonana przez ministra finansów „rozjeżdża się” kompletnie z analizami samorządowymi.

Niedofinansowane urzędy stanu cywilnego

Sporo zamieszania wywołał projekt ustawy o aktach stanu cywilnego, który przewiduje sporządzanie elektronicznych wersji tych dokumentów, a także umożliwi uzyskanie odpisów aktów i zaświadczeń w formie dokumentu elektronicznego. Samorządowcy podnoszą, że już dziś to zadanie zlecone jest niedofinansowane, a proponowane w projekcie rozwiązania jeszcze podniosą koszty. W dużych miastach funkcjonują już systemy informatyczne obsługujące urzędy stanu cywilnego, które trzeba będzie dostosować do nowego rozwiązania. A to spowoduje koszty. Niepokojącą jest też kwestia utrzymania infrastruktury sprzętowej w dłuższej perspektywie. Ponieważ szczegółowe rozwiązania będą zawarte w projektach rozporządzeń do ustawy, a te mają być gotowe w połowie czerwca, Komisja zadecydowała, że projekt ostatecznie zaopiniują w czerwcu 2 zespoły robocze.

Konkurs im. Prof. Kuleszy

Po raz jedenasty już podczas majowej Komisji Wspólnej wręczono nagrody za najlepsze rozprawy doktorskie, prace magisterskie i licencjackie. Spośród zgłoszonych do Konkursu 32 prac nagrodzono 5 rozpraw doktorskich, 6 prac magisterskich i 1 licencjacką. Jury pod przewodnictwem prof. **Pawła Swianiewicza** przyznało I nagrodę za najlepszą rozprawę doktorską zatytułowaną „Podziały socjopolityczne w województwie podlaskim” **Marcinowi Siedleckiemu**. Za prace magisterskie jury przyznało dwie równorzędne I nagrody, które zdobyli **Marek Golan** ze SGH za pracę pt. „Badanie zdolności kredytowej samorządów w Polsce z wykorzystaniem modelu wyceny opcji” oraz **Kamil Przyborowski** z UW za pracę pt. „Bezkonkurencyjni liderzy lokalni - stan i uwarunkowania rozwoju zjawiska bezalternatywnych wyborów w polskich samorządach gminnych”. I nagrodę za pracę licencjacką pt. „Współpraca międzygminna na przykładzie Związku Gmin Zalewu Zegrzyńskiego” otrzymała **Aleksandra Picej** z UW.

hh

Dzień Samorządu Terytorialnego u Prezydenta RP

Polska samorządna źródłem sukcesu

27 maja br w Warszawie 28 samorządowców odebrało z rąk Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego Krzyż Zasługi za wybitne zasługi dla rozwoju samorządu terytorialnego w Polsce, za osiągnięcia w podejmowanej z pożytkiem dla kraju pracy zawodowej i działalności społecznej.

Dekoracja odbyła się podczas spotkania z samorządowcami z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego. Prezydent Komorowski podkreślił, że Polska samorządna jest źródłem polskiego sukcesu. Wskazał także, że ludzie dostrzegają dobre zmiany w swoich małych ojczyznach, co jest wielkim osiągnięciem samorządowców.

- Mamy wszyscy ogromną satysfakcję dzisiaj patrząc, że inni chcą nas naśladować, oceniają naszą drogę jako drogę sukcesu - zaznaczył.

Wspominał, że sekundujemy Ukrainie w jej walce - nie tylko o utrzymanie własnej niepodległości, kursu prozachodniego, ale także w trudnym dziele pogłębiania reformy samorządowej. - Wiemy, że to jest fundament demokracji i fundament rozwoju - ocenił.

Bronisław Komorowski dziękował samorządom za odpowiedź na akcję „Majówka z Polską”, która - jak wskazywał - wpisuje się w priorytet prezydentury, jakim jest kształtowanie nowoczesnego patriotyzmu.

Miastom dziękował również za włączenie się w realizację projektu Kart Dużej Rodziny. - Celem strategicznym Polski musi być przełamanie kryzysu demograficznego - podkreślił. Jak dodał, dziś jest ostatnia chwila na zmobilizowanie wszystkich sił, zasobów na to, aby wspólnym wysiłkiem władz centralnych, samorządów, organizacji, stowarzyszeń, kościołów przełamać kryzys demograficzny.

Bronisław Komorowski mówiąc o poziomie partycypacji obywatelskiej w sprawowaniu władzy podkreślił, że dalszy rozwój Polski wymaga uaktywnienia i uruchomienia źródeł energii obywatelskiej. Wspominał też, że choć Polacy akceptują członkostwo w UE, to frekwencja w wyborach po do PE była niezadowalająca. - To stawia

28 samorządowców reprezentujących miasta, gminy wiejskie i powiaty, otrzymało z rąk prezydenta RP odznaczenia państwowe. Fot. Arch. UMiG w Kleczewie

Prezydent Bronisław Komorowski dekoruje burmistrza Kleczewa, Marka Wesołowskiego, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Fot. Arch. UMiG w Kleczewie

Prezydent Torunia, Michał Zaleski, otrzymał z rąk prezydenta RP Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

Fot. Archiwum UM Torunia

problem mobilizacji do zajmowania bardziej obywatelskich postaw - podkreślił.

Bronisław Komorowski oprócz odznaczeń państwowych wręczył także dyplomy i flagi laureatom akcji „Majówka z Polską” oraz statuetki finalistom II edycji Nagrody Obywatelskiej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Przypomnijmy, że Krzyż Zasługi ustanowiony w 1923 r. nadawany jest osobom, które położyły zasługi dla państwa lub obywateli spełniając czyny przekraczające zakres ich zwykłych obowiązków, a przynoszące znaczną korzyść państwu lub obywatelom, ofiarą działalność publiczną, ofiarne niesienie pomocy oraz działalność charytatywną. (epe)

KRZYŻ OFICERSKI

ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Krzysztof PAKOŃSKI – Urząd Miasta Krakowa, w latach 1992-1998 wiceprezydent Krakowa
Michał ZALESKI – prezydent Torunia

KRZYŻ KAWALERSKI

ORDERU ODRODZENIA POLSKI

Marian BURAS – wójt gminy Morawica
Jacek CZARNECKI – wójt gminy Chełmża
Andrzej GĄSIENICA-MAKOWSKI – starosta tatrzański
Robert GODEK – starosta strzyżowski
Zbigniew GRZESIAK – w latach 1990–2010 burmistrz Mińska Mazowieckiego
Andrzej SATERNUS – burmistrz Chełmka
Tadeusz SKATUŁA – starosta wodzisławski
Elżbieta SMOLIŃSKA – starosta pruszkowski
Marek WESOŁOWSKI – burmistrz Kleczewa
Adam WOŚ – burmistrz Sieniawy
Andrzej ZABŁOCKI – burmistrz Witnicy
Jerzy ZAJĄKAŁA – wójt gminy Łubianka
Krzysztof ŻUK – prezydent Lublina

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

Włodzimierz BRODIUK – starosta ostródzki
Sławomir BRODZIŃSKI – Przewodniczący Rady Miejskiej Będzina
Andrzej DZIUBA – prezydent Tychów
Piotr JEDLIŃSKI – prezydent Koszalina
Jan LASKOWSKI – starosta sierpecki
Krzysztof MAĆKIEWICZ – starosta wąbrzeski
Witold MALAROWSKI – wójt gminy Izabelin
Marek OLECHOWSKI – wójt gminy Teresin
Dariusz STRUGAŁA – wójt gminy Jaraczewo
Dariusz TURZYNIECKI – zastępca burmistrza miasta Krasnystaw
Jan ŻYCHLIŃSKI – starosta warszawski zachodni

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

Dariusz KALKOWSKI – wójt gminy Gozdowo
Anna TOMICKA – burmistrz Swarzędza

Laureaci akcji „Majówka z Polską”:

Miasto Białystok - za Najpiękniej Udekorowany Budynek Publiczny - osiemnasto-wieczny pałac gościnny Branickich, będący siedzibą Urzędu Stanu Cywilnego.

Miasto Katowice - za Najpiękniej Podświetloną Przestrzeń Publiczną- pomniki: Żołnierza Polskiego i Powstańców Śląskich, hala widowiskowo-sportowa – katowicki Spodek, galeria Rondo Sztuki.

Miasto Kraków - za Najpiękniej Udekorowaną Przestrzeń Publiczną - imponująca flaga przytwierdzona do balonu widokowego wzniosła się w Krakowie na wysokość 152 metrów.

Miasto Lublin - za Najpiękniej Podświetlony Budynek Publiczny - lubelskiego Magistratu.

Sukces po 16 latach międzynarodowej aktywności

Nagroda Europy dla Słupska

Słupsk jako czwarte polskie miasto w historii zjednoczonej Europy został wyróżniony prestiżową Nagrodą Europy. Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy ogłosiło tę decyzję 10 kwietnia br. w Strasburgu. Słupsk doceniono za zaangażowanie w wymianę młodzieży i budowę pierwszego europejskiego trójp porozumienia miast.

Nagroda Główna Rady Europy przyznawana jest raz w roku. Słupsk starał się o nią od 16 lat, każdorazowo znajdując się w czołówce nominowanych. Ubiegając się o to najwyższe wyróżnienie miasto wcześniej zdobyło trzy inne nagrody przyznawane przez Radę Europy: Dyplom Honorowy Rady Europy (w 1993 r.), Flagę Honorową Rady Europy (w 1994 r.) oraz Tablicę Honorową Rady Europy (w 1997 r.). Warto pamiętać, że co roku nawet kilkaset miast z całej Europy ubiega się o nagrodę główną. Jednak nagrodzony zazwyczaj jest tylko jeden samorząd. W 2014 r. jest nim Słupsk, który stał się 71. miastem europejskim i 4. polskim uhonorowanym przez Radę Europy. Wcześniej nagrodę otrzymały Gdynia, Częstochowa i Katowice.

Rada Europy przyznała wyróżnienie Słupskowi m.in. za pionierski projekt Trójp porozumienia Carlisle – Flensburg – Słupsk, które powstało 26 lat temu z inicjatywy prezydenta Słupska, Macieja Kobylińskiego, za współpracę z 10 miastami partnerskimi z Europy i Azji, za współpracę młodzieży i placówek oświatowych z partnerami zagranicznymi, aktywność Słupska w Nowej Hanzie, w której przewodniczy polskiej delegacji oraz za mnogość projektów kulturalnych realizowanych przy współpracy z podmiotami zagranicznymi.

Poprzez nagrodę docenione zostały nie tylko władze Słupska, ale również jego mieszkańcy – młodzi ludzie, stowarzyszenia, fundacje oraz instytucje edukacyjne i kulturalne, za duże zaangażowanie w projekty europejskie oraz wysoko rozwiniętą inicjatywę społeczną.

Pionierskie trójp porozumienie

Jednym z największych atutów Słupska w staraniach o nagrodę było trójp porozumienie podpisane w 1988 roku przez Słupsk i dwa miasta partnerskie: Flensburg (Niemcy) i Carlisle (W. Brytania). Była to pierwsza w Europie tego typu umowa między trzema miastami. Od 26 lat sygnatariusze porozumienia

prowadzą aktywną współpracę na kilku obszarach. Najważniejszym jest wymiana młodzieży szkolnej, która objęła kilka tysięcy osób. Dzięki wyjazdom młodzi ludzie mają możliwość poznawania swoich rówieśników z innych krajów, ich zwyczajów, tego jak żyją i mieszkają. Współpraca w ramach trójp porozumienia obejmuje również cykliczne spotkania

Obchody tegorocznego tygodnia rocznic w Słupsku, w tym 10-lecia przystąpienia Polski do UE.

Fot. Punkt Informacji Europejskiej Europe Direct – Słupsk

przedstawicieli samorządów, wymianę doświadczeń, pomysłów i dobrych praktyk m.in. w obszarze polityki społecznej, oświatowej, komunalnej i inwestycyjnej. Porozumienie w 1988 r. w imieniu Słupska podpisywał prezydent Maciej Kobyliński.

- Jestem dumny, że razem z Robertem Willsonem z Carlisle i Olafem Dielewiczem z Flensburga udało się nam zawrzeć porozumienie, które stało się fundamentem współpracy trwającej już ponad ćwierć wieku – mówi prezydent

Słupska. - Gdy podpisywaliśmy porozumienie reprezentowaliśmy miasta z różnych krajów, ale też z różnych światów – dodaje.

Współpraca z partnerami

To, czego Słupsk nauczył się przy współpracy z Carlisle i Flensburgiem, teraz przekazuje dalej w ramach bilateralnych porozumień z innymi partnerami zagranicznymi. To również zauważyła i doceniła Rada Europy.

Dziś Słupsk realizuje porozumienia o współpracy z 10 miastami w Europie i Azji oraz jednym miastem w Polsce. Są to Archangielsk w Rosji, Bari we Włoszech, Buchar w Uzbekistanie, Carlisle w Wielkiej Brytanii, Cartaxo w Portugalii, Flensburg w Niemczech, Ustka w Polsce, Vantaa w Finlandii, Vordingborg w Danii, Grodno na Białorusi oraz Fredrikstad w Norwegii.

Najstarsze umowy zostały zawarte w 1987 roku z brytyjskim Carlisle i fińskim Vantaa. Z kolei dwaj najmłodsi zagraniczni partnerzy

Słupska to białoruskie Grodno, z którym słupski samorząd podpisał umowę w 2010 roku oraz norweski Fredrikstad. Porozumienie z Grodnem zakłada, że obaj partnerzy dążyć będą do tworzenia korzystnego klimatu dla rozwoju stosunków między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi. Współpraca jest realizowana na wielu płaszczyznach m.in.: społecznej, gospodarczej i kulturalnej. Słupsk współpracował z Grodnem już na wiele lat przed podpisaniem formalnej umowy. Owocem tej

Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy jak co roku oprócz Nagrody Europy przyznało też 9 Tablic Honorowych, 15 Flag Honorowych oraz 15 Europejskich Dyplomów. Wśród laureatów tych wyróżnień w 2014 roku znalazły się następujące polskie miasta:

Tablica Honorowa – Łódź

Flaga Honorowa – Bielsko Biała i Jabłonka

Europejski Dyplom – Bydgoszcz i Wisła

współpracy jest aktywna działalność prowadzona od ponad 20 lat przez władze Słupska przy współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Wilna i Grodna w Słupsku. To właśnie ta organizacja była inicjatorem zawarcia umowy partnerskiej między Słupskiem a Grodnem.

Z kolei w umowie z norweskim partnerem oba miasta zobowiązały się do rozszerzania bezpośrednich kontaktów i wymiany doświadczeń między władzami samorządowymi, organizacjami społecznymi, instytucjami kultury, edukacji i przedsiębiorstwami; do prowadzenia współpracy w dziedzinie gospodarki, kultury, edukacji, opieki zdrowotnej, systemu edukacji, sportu i programu wymiany studentów.

- Zarówno z partnerami na zachodzie jak i na wschodzie zaczynaliśmy od współpracy kulturalnej i wymiany młodzieży. Wymiana kulturalna i udział w międzynarodowych festiwalach pozwala nam lepiej poznać i zrozumieć naszych partnerów. Natomiast wymiana młodzieży to inwestycja na przyszłość – mówi Maciej Kobylński.

Słupsk we współpracy ze swoimi partnerami realizuje mnóstwo inicjatyw i działań. Od kilku lat jest m.in. organizatorem Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Lalek Krajów Unii Europejskiej. To jedna z największych tego typu imprez w Europie, w której uczestniczą teatry lalkarskie z całego starego kontynentu. Ponadto Słupsk zaprasza do siebie twórców z miast partnerskich na wspólne wystawy, plenery, warsztaty i wizyty studyjne. Ostatnie z takich przedsięwzięć to m.in. Rybaczenie, czyli plener malarski zakończony wspólną wystawą twórców z Portugalii, Węgier, Rosji, Włoch, Finlandii, Francji i Holandii.

Aktywnie prowadzona jest także wymiana młodzieży pomiędzy Słupskiem a miastami partnerskimi. W 2013 roku gimnazjaliści ze Słupska spędzili tydzień u swoich rówieśników w Niemczech. Natomiast w Słupsku z kilkudniową wizytą byli m.in. licealiści z pięciu miast Obwodu Kaliningradzkiego.

Szerzenie idei europejskiej

Od 2005 roku działa w Słupsku Punkt Informacyjny *Europe Direct*, który znajduje się w Biurze Promocji i Integracji Europejskiej Urzędu Miejskiego w Słupsku. Słupski punkt informacyjny został wyróżniony w drodze konkursu, na który wpłynęło 55 wniosków. Projekt uzyskał dotację roczną w wysokości 24.000 €. Warto podkreślić, że Urząd Miejski

w Słupsku był w tamtym czasie jedyną gminną jednostką samorządu terytorialnego spośród wszystkich instytucji, z którymi Urząd Komitetu Integracji Europejskiej podpisał umowy na prowadzenie punktów informacyjnych (poza jednym Urzędem Marszałkowskim, strukturami, przy których powołano punkty *Europe Direct* są fundacje, agencje, uczelnie, stowarzyszenia oraz izby samorządu gospodarczego). Był to wielki powód do dumy i znaczący aspekt promujący miasto. Dzięki temu Słupsk zaistniał na mapie aktywnych miast europejskich.

W 2005 r. rozpoczęły działalność 393 Punkty Informacyjne *Europe Direct* usytuowane niemal we wszystkich państwach Unii Europejskiej. W Polsce uruchomiono 23 ośrodki (na północy kraju – w Szczecinie, Olsztynie i właśnie w Słupsku).

We współpracy z Siecią Punktów Informacji Europejskiej *Europe Direct* Miasto Słupsk zorganizowało już dziewięć edycji Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Unii Europejskiej „GWIEZDNY KRAJ”, która adresowana jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie całej Polski.

Z kolei w marcu tego roku otwarto w Słupsku Centrum Dokumentacji Europejskiej. Słupsk stał się dziewiętnastym polskim miastem, w którym działa ta instytucja. Słupski punkt mieści się w budynku dawnego kościoła.

Europejski tydzień

Z okazji 10. rocznicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej zorganizowano w Słupsku Europejski Tydzień Rocznic.

Od 1 do 9 maja Słupsk mienił się kolorami flagi narodowej i barwami Unii Europejskiej. Uroczyste świętowanie w Słupsku zaczęło się z dużym wyprzedzeniem. Odświętny nastrój w mieście zapanował już 10 kwietnia, gdy jasne stało się, że Słupsk otrzymał Nagrodę Główną Rady Europy.

3 maja na deptaku wzdłuż ul. Wojska Polskiego w Słupsku odbyła się SALWA, czyli Słupska Akcja Lokalnego Wystrzału Artystycznego. Impreza o charakterze karnawału ulicznego przyciągnęła tłumy mieszkańców, którzy mogli uczestniczyć w grach ulicznych, oglądać spektakle i słuchać muzyki.

Konferencja naukowa pt. „10 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej” zgromadziła ok. 90 uczestników, w tym pracowników naukowych i studentów Uniwersytetu z Białegostoku i Akademii Pomorskiej ze Słupska. W konferencji uczestniczyli również uczniowie słupskich szkół średnich, w tym liczne grono uczestników i laureatów olimpiad wiedzy o UE.

7 i 8 maja w siedzibie Punktu Informacji Europejskiej *Europe Direct* – Słupsk przygotowane zostało szkolenie z programu „Erasmus +”, skierowane do pracowników placówek oświatowych i kulturalnych.

Zwieńczeniem wszystkich wydarzeń był 9 maja – Dzień Unii Europejskiej. W Sali Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego spotkało się ponad 500 słupskich przedszkolaków, które wspólnie zaśpiewały hymn Unii Europejskiej i wzięły udział w licznych konkursach.

Ewa Parchimowicz

Nagrody europejskie

Każdego roku Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zagospodarowania Przestrzennego i Władz Lokalnych Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy przyznaje samorządom nagrody za wspieranie idei integracji europejskiej.

Wyróżnienia Rady Europy to uwieńczenie trzech kolejnych etapów na drodze do najwyższego wyróżnienia – Nagrody Europy. Wcześniej gmina może otrzymać Dyplom Europejski, Flagę Honorową i kolejną w hierarchii Tablicę Honorową. Od 1955 roku, kiedy to Rada Europy ustanowiła swoje nagrody, do 2012 roku 70 europejskich miast (gmin) zdobyło Nagrodę Europy, 248 otrzymało Tablicę Honorową, 1165 miasta (gminy) - Flagę Honorową, a ponad 600 uhonorowano Dyplomem Europejskim. Dotychczasowi zwycięzcy to nie tylko metropolie, ale również małe miasteczka, które prowadzą udaną współpracę ze swoimi gminami partnerskimi.

Europejskie laury przyznawane są za rozwijanie współpracy partnerskiej między gminami Europy, za organizowanie imprez europejskich, Dni Europy, propagowanie idei europejskiej.

Więcej informacji o idei i zasadach przyznawania Nagrody Rady i Europy i europejskich wyróżnień można przeczytać w [Broszurze](#).

(epe)

Finałiści konkursu „SLZ 2014 – Samorząd jako pracodawca”

POZNAN

Najważniejsze wartości

Zdobywcą pierwszego miejsca w kategorii „Rozwiązania dotyczące kultury organizacyjnej sprzyjającej kształtowaniu dobrych relacji międzyludzkich i motywującej atmosfery pracy w instytucjach samorządowych” została jednostka organizacyjna JST - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu.

Najwyżej oceniona praktyka to „Zarządzanie przez dom wartości”. Dotyczy ona budowy kultury organizacyjnej oraz polityki antymobbingowej w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Poznaniu poprzez stworzenie modelu „Dom wartości”.

W 2009 r. jedna z pracowników wniosła powództwo przeciwko ROPS, oskarżając kierownika wydziału o stosowanie wobec niej mobbingu. Zatrudniona od 2010 roku dyrektor ROPS, zaobserwowała niepokojące konsekwencje tej sytuacji dla kultury organizacyjnej Ośrodka, takie jak: niekorzystny klimat organizacyjny, niskie poczucie bezpieczeństwa i zaufania, nisko ocenianą przez pracowników komunikację.

Obserwacje te potwierdziły przeprowadzone w grudniu 2010 r. kompleksowe badania wspierające budowę strategii zarządzania zasobami ludzkimi w jednostce. Dzięki tej diagnozie wytyczono podstawowe kierunki działania. Nadrzędnym celem była optymalna realizacja celów organizacji dzięki wzrostowi potencjału jej kapitału ludzkiego oraz zbudowanie wizerunku ROPS jako kompetentnego, przyjaznego partnera, realizującego zadania na rzecz Wielkopolski. Wytyczono też cele szczegółowe, takie m.in. jak: zmiana kultury organizacyjnej, oparcie jej na fundamentalnych wartościach, wspólnych dla pracowników całej organizacji, zapewnienie pracownikom poczucia bezpieczeństwa, wzrost spójnych, zgodnych z wartościami ROPS, kompetencji zarządczych kadry kierowniczej, zapewnienie dobrej komunikacji,

transparentności działań zarządczych i partycypacji pracowników w planowaniu i realizacji działań Ośrodka.

Niezbędne okazało się uruchomienie procesów rozwojowych i naprawczych, ukierunkowanych przede wszystkim na poprawę klimatu organizacyjnego ROPS jako warunku tworzenia organizacji otwartej, przyjaznej, służącej mieszkańcom Wielkopolski. Przyjmując model TOP-DOWN (od ogółu do szczegółu), sprecyzowano misję ROPS, która brzmi: „To ludzie zmieniają rzeczywistość. Jako pracownicy ROPS zmieniamy kawałek świata, którym jest Wielkopolska, czyniąc ją wraz z naszymi partnerami, bezpieczniejszą, obywatelską, przyjazną mieszkańcom, dającą im

W trakcie cyklu spotkań pracownicy zdefiniowali wartości niezbędne do osiągnięcia celów organizacji, zarówno w kontekście merytorycznym, jak i kulturowo-organizacyjnym. Wartości opisano także behawioralnie, dzięki czemu pracownicy ustalili, jakie dokładnie zachowania oznaczają ich przestrzeganie. Zdefiniowane wartości to: **zaufanie, profesjonalizm, szacunek (wartości fundamentalne) oraz dobre zarządzanie, efektywność i szybkość działania, sprawna komunikacja, wysoka jakość pracy, rozwój i nowoczesność oraz zespół (wartości kluczowe), i spójność (wartość scalająca)**. Ostatecznie model nazwano „Domem wartości ROPS”, który

stał się swoistym drogowskazem postępowania dla wszystkich pracowników. Formalnie „Dom Wartości ROPS” wdrożono do systemu zarządzania 21 września 2011 r. jako załącznik do Kodeksu Etyki (Zarządzenie nr 22/2011 Dyrektora ROPS w sprawie zmiany Regulaminu Pracy ROPS w Poznaniu). Otrzymał on także swoją formę graficzną, obecną w ważnych dokumentach zarządczych, w formie obrazu w pomieszczeniach wspólnych – w sali konferencyjnej, pokojach dyrektorów, a także w formie podkładek pod myszki komputerowe. „Dom

Pracownicy ROPS w trakcie cyklu spotkań zdefiniowali wartości niezbędne do osiągnięcia celów organizacji, zarówno w kontekście merytorycznym, jak i kulturowo-organizacyjnym.

Fot. Arch. ROPS w Poznaniu

równe szanse i możliwości. Naszą pracę na rzecz Wielkopolski opieramy na 3 filarach: **wrażliwości** - rozwijamy ją wciąż w sobie i wyzwalamy w innych; **wyobraźni** - kreujemy nowe rozwiązania, patrzymy daleko w przyszłość, by wiedzieć co robić teraz; **współuczestnictwie** - zapraszamy do współpracy wszystkich interesariuszy naszej działalności, zachęcamy do tego również naszych partnerów”.

Tak rozumiana misja ROPS oraz cele wynikające ze Strategii Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego, wymagały przyjęcia modelu zarządzania opartego na wspólnych i zinterioryzowanych wartościach, a także na elastyczności w zarządzaniu. Stąd wyróżniającymi w zarządzaniu elementami stały się „Dom Wartości ROPS” i model zarządzania sytuacyjnego.

Wartości” przywoływany jest w sytuacjach podejmowania decyzji, sytuacjach spornych oraz przy tworzeniu dokumentacji zarządczej.

Zgodnie z tym modelem wprowadzono Politykę antydyskryminacyjną i antymobbingową (Zarządzenie nr 2 Dyrektora ROPS z 1 marca 2012 r.). Opiera się ona na: powszechnych szkoleniach wewnętrznych (minimum dwa razy w roku) na temat „Zapobieganie dyskryminacji i lobbingowi w miejscu pracy”, corocznych badaniach ankietowych mających na celu uzyskanie informacji o ogólnej ocenie atmosfery w pracy oraz informacji o niepokojących zjawiskach, mogących rodzić mobbing lub dyskryminację, a także na ustaleniu trybu postępowania w sytuacji dyskryminacji lub lobbingu (do tej pory nie złożono żadnej skargi).

Aby rozwijać kompetencje zarządcze kadry kierowniczej zorganizowano cykl szkoleń zamkniętych, wdrażających w ROPS model zarządzania sytuacyjnego wg K. Blancharda. Podjęto również działania usprawniające komunikację, transparentność i partycypację pracowników w zarządzaniu (np. ustalono zasady prowadzenia naboru i zatrudniania, zasady podnoszenia kwalifikacji, „zasada otwartych drzwi” do gabinetu dyrektora), a także poprawiono dostęp do informacji (rejestr zarządzeń, informacje z cyklicznych spotkań dyrektora z kierownikami, zapraszanie pracowników do prac związanych z zarządzaniem Ośrodkiem, np. przy zmianach struktury organizacyjnej, tworzeniu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, ustalaniu korzystania z bezpłatnych miejsc parkingowych). ■

DZIERŻONIÓW Z udziałem pracowników

Laureatem drugiego miejsca został Urząd Miasta w Dzierżoniowie za praktykę „Partycypacja jako dialog - ustalanie zasad wynagradzania i nagradzania pracowników.”

Kierownictwo Urzędu Miasta zdecydowało o przyjęciu kluczowych wartości w zarządzaniu zasobami ludzkimi, które nazwano Zasadami 4xP i są to: Partnerstwo, Praca zespołowa, Partycypacja i Profesjonalizm. Wiele inicjatyw i projektów jest realizowanych w UM przy współudziale urzędników pracujących w zespołach interdyscyplinarnych.

Nagrodzone rozwiązanie dotyczy włączenia pracowników w zaprojektowanie systemu wynagradzania i nagradzania. Pracownicy w badaniach satysfakcji cyklicznie prowadzonych w Urzędzie wskazali, że „sposób wyrażania uznania za pracę” jest jednym z najmniej ocenianych obszarów. Możliwość włączenia pracowników w zaprojektowanie systemu wynagradzania i nagradzania pracowników pojawiła się, kiedy zmiana przepisów zobligowała JST do opracowania i wdrażania regulaminów wynagradzania.

Burmistrz Dzierżoniowa w 2009 roku podjął decyzję, że regulamin wynagradzania zostanie opracowany przez interdyscyplinarny zespół pracowników. Pierwszym krokiem było powołanie zespołu. Nabór do zespołu był otwarty, tzn. że każdy pracownik mógł zgłosić swój udział. W skład jego weszli przedstawiciele

Najlepsi samorządowi pracodawcy

Poznań (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej), Dzierżoniów (UM) i Pielichy (UG) to zdobywcy trzech pierwszych miejsc 10. edycji konkursu Samorządowy Lider Zarządzania 2014 - Samorząd jako pracodawca. Laureatami konkursu zostały także: Gliwice (UM), Koszalin (UM), Łódź (UM), Szczecinek (MOPS) i Zabrze (UM).

Celem konkursu w ramach projektu „Dialog społeczny w sektorze i przedsiębiorstwach samorządowych” - realizowanego przez Związek Miast Polskich oraz Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych (KS) - jest rozwój dialogu społecznego w instytucjach sektora samorządowego na poziomie lokalnym, wsparty działaniami na rzecz rozwoju kultury organizacji pracy, promującej zaangażowanie pracowników, ich współodpowiedzialność i efektywność.

Wiele inicjatyw i projektów w UM w Dzierżoniowie jest realizowanych przy współudziale urzędników pracujących w zespołach interdyscyplinarnych.

Fot. Arch. UM w Dzierżoniowie

le wszystkich wydziałów, pracownicy na stanowiskach kierowniczych i pracownicy merytoryczni - w sumie 17 osób. Stali się oni swego rodzaju ambasadorami swoich kolegów. Z jednej strony reprezentowali ich oczekiwania, a z drugiej musieli uświadomić pracownikom, jakie są możliwości i ograniczenia prawne, aby stworzony dokument był realnie do przyjęcia.

Zespół rozpoczął prace od ankiety, w której zapytano pracowników o propozycje zasad przyznawania podwyżek, nagród i dodatków specjalnych. Po analizie ankiet i obowiązujących wcześniej zasad wynagradzania i nagradzania, wypracowane przez zespół propozycje poddano konsultacjom wśród pracowników za pośrednictwem reprezentantów wydziałów pracujących w zespole. Zmiana regulaminu dotyczyła głównie zasad przyznawania podwyżki wynagrodzenia (rozdzielenie pojęć waloryzacji i podwyżki wynagrodze-

nia), jak i możliwości oraz trybu awansowania. Usystematyzowany został także tryb składania wniosków i zasady przyznawania dodatków i nagród dla pracowników.

Przygotowany projekt Regulaminu został zaprezentowany i omówiony przed najwyższym kierownictwem, a później przedstawiony burmistrzowi do akceptacji. Został przyjęty bez większych zmian, a następnie pokazany związkowi zawodowemu działającemu w UM. Po spełnieniu wymagań formalnych i przyjęciu Regulaminu został on przedstawiony przez przedstawiciela zespołu wszystkim pracownikom, na spotkaniach w każdym z pionów. Wypracowany dokument stanowi konsensus pomiędzy możliwościami prawnymi a oczekiwaniami pracowników i pracodawcy. Dzięki niemu nastąpił wzrost satysfakcji pracowników, a także poczucia, że pracodawca liczy się z ich zdaniem w ważnych aspektach pracy. ■

POPIELÓW

Ankiety zadowolenia i samooceny

Trzecie miejsce w konkursie w kategorii „Rozwiązania dotyczące kultury organizacyjnej sprzyjającej kształtowaniu dobrych relacji międzyludzkich i motywującej atmosfery pracy w instytucjach samorządowych” zajął Urząd Gminy w Popielowie za projekt „Aktywne słuchanie podstawą dialogu”.

Urząd Gminy w Popielowie jest jednostką zatrudniającą obecnie 35 pracowników, w tym 30 na stanowiskach urzędniczych. Pomimo tego, że pracownicy mają możliwość bezpośredniego kontaktu ze sobą i wymiany informacji, zaobserwowano, że przepływ informacji pomiędzy poszczególnymi referatami napotykał na trudności.

Od marca 2011 roku w Urzędzie Gminy w Popielowie przeprowadza się cykliczne badania ankietowe wśród pracowników, które odpowiadają na pytania dotyczące komunikacji wewnętrznej, obiegu dokumentów, zgodności wykonywanych zadań z oczekiwaniami i aspiracjami zawodowymi, obciążenia stresem, zadowolenia z pracy i atmosfery. Przeprowadzenie ankiety było także powiązane z wprowadzeniem elementów zarządzania jakością w Urzędzie Gminy w Popielowie i dążeniem do tego, aby zarówno klienci Urzędu, jak i pracownicy osiągnęli maksymalny poziom zadowolenia z usług oferowanych przez Urząd oraz z wykonywanej pracy.

W marcu każdego roku przeprowadzana jest „Ankieta zadowolenia z pracy pracownika Urzędu Gminy w Popielowie”, natomiast w grudniu - „Ankieta samooceny Systemu Kontroli Zarządczej”, która podzielona jest na część anonimową (relacje

z przełożonymi) oraz część nieanonimową (znajomość zasad funkcjonowania urzędu).

Mimo bezpośrednich kontaktów na co dzień, sytuacji, kiedy każdy pracownik ma możliwość rozmowy z wójtem lub bezpośrednim przełożonym, okazało się, że odczucia i opinie pracowników są zaskakujące i nie wszystkie oczekiwania pracowników były znane kierownictwu Urzędu. Pracownicy wskazali obszary funkcjonowania Urzędu, które wymagały wprowadzenia działań usprawniających. Dzięki anonimowości każdy pracownik miał możliwość swobodnego wypowiedzenia się. Kolejne badania ankietowe związane z zadowoleniem z pracy pracowników Urzędu zostały przeprowadzone w grudniu 2011, marcu 2012, grudniu 2012, marcu 2013 oraz grudniu 2013 r.

Ważny był również sam sposób przeprowadzenia ankiety - szczegółowe zasady zostały omówione z pracownikami Urzędu Gminy w Popielowie podczas narady. Przed rozdaniem ankiet sekretarz odbył indywidualne rozmowy z pracownikami dotyczące istoty badania oraz roli, jaką odgrywa ona w systemie kontroli zarządczej oraz zarządzania jakością. Rozmowa miała stać się podstawą dialogu na temat problemów związanych z funkcjonowaniem Urzędu oraz oczekiwań pracowników. Pracownicy zostali poinformowani, że kierownictwu zależy na opinii pracowników na temat ocenianych obszarów działalności Urzędu Gminy w Popielowie i że pracownicy nie będą ponosić żadnych negatywnych konsekwencji związanych z przedstawioną przez nich opinią.

Przeprowadzona ankieta pozwoliła na usystematyzowanie opinii pracowników oraz wdrożenie działań usprawniających, które miały poprawić warunki wykonywanej pracy, a przede wszystkim przyczynić się do zwiększenia zadowolenia pracowników z wykonywanej pracy. Badania te pozwoliły wdrożyć działania usprawniające, takie jak np. elektroniczny obieg dokumentów, szkolenia wewnętrzne, dostępność do instrukcji i zarządzeń wewnętrznych, opracowanie procedur załatwianych spraw, spotkania integracyjne.

Obszerne opisy finałowych praktyk będą już wkrótce dostępne na www.dobrepraktyki.pl

Przygotowała: Joanna Proniewicz

Fakt, że wszyscy się znają i mają możliwość kontaktu na co dzień wcale nie oznacza, że mówimy o swoich odczuciach i oczekiwaniach w sposób odważny, jasny i precyzyjny. Anonimowa ankieta pozwala pracownikom zasygnalizować problemy, o których być może nie potrafiliby powiedzieć wprost.

Fot. Arch. UG w Popielowie

Kryteria oceny w konkursie

Projekty były oceniane zgodnie z opracowanymi przez zespół ekspertów kryteriami, które miały jak najbardziej zobiektywizować wybór. Brano pod uwagę: **adekwatność** (z wagą 0,2) – zgłaszane projekty winny dotyczyć istotnych problemów, wpływających na kształt relacji pracowniczych; **skuteczność** (waga 0,4) – projekty mają dać realną szansę na poprawę relacji, i w konsekwencji, wzrost jakości usług publicznych; **przejrzystość** (waga 0,15) – projekty zostały wprowadzone zgodnie ze standardami dialogu społecznego; **trwałość** (waga 0,1) – mają charakter trwałych, systemowych rozwiązań i **replikowalność** – projekty mogą zostać zaadaptowane przez inne JST.

Zakończono cykl szkoleniowy o zarządzaniu strategicznym

Warsztaty dla partnerstw

Jedną z form wsparcia partnerstw w II fazie projektu predefiniowanego - programu doradczego dla partnerstw międzysamorządowych działających na obszarach funkcjonalnych, były trwające od grudnia ubiegłego roku do marca tego roku warsztaty z zakresu zintegrowanego zarządzania strategicznego na obszarach funkcjonalnych dla kadry zarządzającej partnerów.

Celem II fazy projektu predefiniowanego była pomoc doradcza partnerstwom, które uzyskały granty z MF EOG w rozwoju ich inicjatywy współpracy, ale też wsparcie wszystkich jednostek samorządowych w kraju zainteresowanych ideą zawiązywania międzysamorządowych partnerstw.

WZS zorganizował Związek Miast Polskich w porozumieniu z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju. W okresie od grudnia 2013 r. do marca 2014 r. przeprowadzono **24 warsztaty WZS**. W sesjach szkoleniowych uczestniczyło **481 osób**, reprezentujących **224 instytucje** zaangażowane w prace **32 partnerstw**.

24 kursy odbyły się w następujących miastach: Turek, Kalisz, Koszalin, Kościerzyna, Toruń, Opole, Głębnowo, Gdynia, Gdańsk, Włocławek, Płock, Zielona Góra, Wałbrzych, Bielawa, Rydzyna, Szczecin, Poznań, Gorzów Wlkp, Ostróda, Lublin, Borki, Krajów, Dąbrowa Górnicza i Rybnik.

Podczas warsztatów liderzy samorządowi w partnerstwie (prezydenci, wójtowie i burmistrzowie) zapoznawali się z metodologią analizy potencjału rozwojowego partnerstwa, obejmującą ocenę konkurencyjności OF, zapotrzebowanie na usługi publiczne i możliwości finansowania rozwoju ze źródeł własnych oraz zewnętrznych.

W intencji organizatorów warsztaty miały stanowić wsparcie dla wspólnych działań na rzecz planowania rozwoju na obszarze funkcjonalnym. Proponowane podejście miało pomóc w realizacji działań wspieranych grantem Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, poprzez położenia nacisku na uwzględnienie bilansu zapotrzebowania na usługi publiczne na wspólnym obszarze oraz potrzebę integracji zasobów ekonomicznych i infrastrukturalnych, a także potrzebę wspólnej polityki wobec

zmian demograficznych. Uczestnikom warsztatów zarządzania strategicznego (15 partnerstw z MF EOG i ok. 20 z POPT, którzy brali udział w projekcie predefiniowanym w I jego fazie) Związek Miast Polskich zapewniał, obok udziału w zajęciach warsztatowych, zestaw wskaźników finansowych dotyczących całego partnerstwa za lata 2011-2012 i III kwartał 2013 oraz dane statystyczne dotyczące sytuacji społeczno - gospodarczej dla wszystkich członków partnerstw.

Podczas warsztatów prowadzący przypominali m.in. uwarunkowania finansowania projektów rozwojowych ze źródeł

Warsztaty Zarządzania Strategicznego odbyły się w 24 miastach. Na zdjęciu spotkanie poznańskie.

Fot. E. Parchimowicz

UE 2014-2020 (na jakie działania można uzyskać dofinansowanie, jakie warunki trzeba spełnić) oraz przedstawiali koncepcję Analizy Potencjału Rozwojowego partnerstw na przykładzie danych z pilotażu. Prezentowali wskaźniki finansowe dla członków obszarów funkcjonalnych. Podczas dyskusji w grupach dokonywano analizy danych dla OF. Jej celem była diagnoza sytuacji i występujących trendów na obszarze funkcjonalnym.

Uczestnicy warsztatów podczas pracy w grupach zastanawiali się, jak połączyć potencjały lokalne ze współfinansowaniem unijnym w ramach wspólnych programów rozwoju dla OF, jak integrować

działania planistyczne i wdrożeniowe w OF, a także jak włączyć wnioski z dyskusji do planu pracy partnerstwa przy realizacji projektu współfinansowanego z EOG (lub POPT).

Na zakończenie cyklu Warsztatów Zarządzania Strategicznego organizatorzy przeprowadzili wśród uczestników badanie ankietowe – tzw. Ankiety Reakcji.

Pytania znajdujące się w ankiecie koncentrowały się na kwestiach związanych z jakością i użytecznością szkolenia oraz dawały możliwość badania bezpośredniej reakcji beneficjentów na otrzymane wsparcie. Związek Miast Polskich zebrał **377 wypełnionych kwestionariuszy**.

Celem badania było poznanie opinii uczestników na temat dostarczonych im usług szkoleniowych oraz zebranie uwag nt. pożądaných usprawnień w sposobie wspierania partnerstw.

Ponad 98% uczestników badania wyraziło ogólną satysfakcję z udziału w Warsztatach Zarządzania Strategicznego. 55% respondentów oceniło je „bardzo dobrze”, a 43% - „dobrze”. Tylko 2 z 377 ankietowanych osób (0,5%) wybrały odpowiedź umiarkowanie negatywną, zaś 4 osoby (1,1%) – odpowiedź „neutralną”. W efekcie organizatorzy otrzymali średnią 4,53 pkt, którą interpretują jako „czwórka z plusem”.

Jak wynika z opinii przedstawionych w komentarzach respondentów ankiety, siłą Warsztatów Zarządzania Strategicznego była przede wszystkim unikalna metoda diagnostyczna oraz wysokiej klasy eksperci moderujący spotkania grup. Cel warsztatów oraz ogólne podejście do jego realizacji dobrze wpisały się w potrzeby beneficjentów, zaś spotkania grup warsztatowych już dziś generują pierwsze efekty - są źródłem wartościowej wiedzy i inspiracją przy podejmowaniu przez partnerstwa prac diagnostycznych.

Zidentyfikowane w badaniu słabości WZS wiążą się zarówno z samą metodą diagnozy (niedosyt interaktywnych technik szkoleniowych, brak gotowych narzędzi i rozwiązań), jak też ze sposobem prowadzenia zajęć (za długie wstępy, nieprzestrzeganie harmonogramu), stosowanymi rozwiązaniami organizacyjnymi (warunki szkoleniowe, lokalizacja, kontakt z uczestnikami) oraz postrzeganiem dostępności materiałów szkoleniowych (zakres i forma materiałów).

(epe)

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Projekt
**Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej
i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego**

Finansowany z funduszy EOG
pochodzących z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu oraz środków krajowych

Przygotowanie do wyborów samorządowych (3)

Po trzecie – taktyka

Proces budowy strategii wyborczej składa się obok określenia celów kampanii, czynników, analizy grup docelowych, wybrania tematu kampanii (przekazu), przygotowania planu oraz zapewnienia środków, niezbędnych do wykonania zadań, także z wybrania taktyki, czyli metod, przy pomocy których będzie prowadzona kampania.

Można wyróżnić 4 zasadnicze metody: bezpośrednią, pośrednią, ukierunkowaną i negatywną - mówi dr Sergiusz Trzeciak, konsultant polityczny i ekspert z dziedziny marketingu politycznego.

Wizyty w domach

W kampanii bezpośredniej kandydat lub osoba występująca w jego imieniu kontaktuje się bezpośrednio z wyborcą, poprzez odwiedziny u wyborcy w domu, przeprowadzanie ankiet, zbieranie podpisów, akcje kolportażowe oraz spotkania, festyny i wizyty wyborcze. Ten rodzaj kampanii jest bardzo skuteczny w wyborach samorządowych, szczególnie w mniejszych ośrodkach. Nie wymaga wielkich nakładów finansowych, a jedynie dobrze zorganizowanej grupy wolontariuszy oraz zaangażowania samego kandydata. W odwiedziny w domu wyborcy warto włączyć kandydatów na radnych z danego ugrupowania, którzy będą to robić w swoim imieniu oraz kandydata na wójta czy burmistrza - radzi S. Trzeciak. Trzeba wybrać umiejętnie porę odwiedzin (najlepiej godziny popołudniowe lub wczesne wieczorne), nie narzucać się, mieć ze sobą materiały wyborcze (np. wizytówki), nie wdawać się w długie dyskusje, nie należy też wchodzić do mieszkania. Dobrze, jak do mieszkańców będzie przychodzić się w parach mieszanych – kobieta i mężczyzna. Z kolei podczas przygotowania spotkania z wyborcami warto pamiętać o wybraniu tematu spotkania, zatrudnić osobę prowadzącą oraz zapewnić odpowiednią oprawę, w tym skromny poczęstunek. W ankietach skierowanych do

mieszkańców należy pytać o najważniejsze dla nich sprawy. Ludzie lubią bowiem dzielić się swoimi opiniami i tym, co ich boli. Ekspert odradza organizowanie szerokich debat aktualnie sprawującym władzę lokalną, gdyż takie wydarzenia dają fory pretendentom. Lepiej uczestniczyć w większej liczbie spotkań.

Umiejętna współpraca z mediami

Taktyka kampanii pośredniej zakłada docieranie do wyborcy za pośrednictwem mediów, takich jak prasa, radio, telewizja, Internet. Może być ona bardziej efektywna w większych okręgach wyborczych. Podstawową zaletą kampanii medialnej jest szeroki zakres oddziaływania, a niewątpliwą wadą - jej koszty. Jednak nie powinno się z niej z góry rezygnować, gdyż ceny reklam w lokalnej gazecie czy stacji radiowej nie są takie wysokie, a dają możliwość pełnego panowania nad treścią przekazu wyborczego. Skuteczną formą reklamy wyborczej może być bezpłatne kreowanie przekazu wyborczego przy wykorzystaniu mediów. W jaki sposób da się to zrealizować, zależy w dużej mierze od właściwej umiejętności współpracy z nimi.

Warto pamiętać, że marka miasta wpływa na markę burmistrza czy prezydenta – efekt synergii. Dlatego warto się chwalić sukcesami. Jednak nie można robić tego tylko za pośrednictwem samego tekstu, obowiązkowo musi być on uzupełniony obrazkami i grafiką, np. mapką inwestycji (co zostało zrobione i za ile), zdjęciami pokazującymi zmiany w mieście. Ważne jest również, aby strony w Internecie zorientowane były na użytkownika.

Taktyka zaadresowana

Przydatną taktyką może okazać się kampania ukierunkowana, czyli adresowana do wybranych grup, zamieszkujących daną część okręgu lub stanowiących określone środowisko, np. młodzież. Istotną zaletą tej taktyki jest możliwość dotarcia do wybranych grup odbiorców i dostosowanie tematu przekazu do ich konkretnych zainteresowań, np. budowa skate-parku, boiska. Wadą jest to, że jej przygotowanie wymaga dużego nakładu pracy. Ten rodzaj jest ciągle niedocenianym sposobem dotarcia do wyborcy.

Natomiast taktyka kampanii negatywnej oparta jest na założeniu, że dyskredytacja przeciwnika i podważanie jego wiarygodności w oczach wyborców przynosi kandydatowi korzyść i umacnia jego szansę na realizację celu. Zakłada ona atak na cechy osobowe kontrkandydata, jego zachowanie oraz głoszone poglądy. Jej skuteczność zależy m.in. od tego, czy mamy do czynienia z konfrontacją dwóch głównych przeciwników politycznych czy z wielością podmiotów. W tym ostatnim przypadku taktyka ta może okazać się nieefektywna.

Ignorowanie i atak

Trzeba liczyć się z tym, że samemu będzie się obiektem ataku takiej kampanii. Trzeba wiedzieć, że istnieją trzy metody reakcji: ignorowanie, odpowiedź na pojawiające się zarzuty i przejście do kontrataku. Pierwsza metoda jest skuteczna, gdy atak ma ograniczony zasięg oddziaływania. Gdy jednak jest prowadzony na szerszą skalę i stwarza wrażenie wiarygodnego, wówczas konieczne jest udzielenie odpowiedzi, gdyż milczenie może być równoznaczne z przyznaniem racji oponentowi (zarzuty absurdałne można ośmieszyć; przy zgodnych z prawdą lepiej przyznać się do błędu i przedstawić fakty w korzystnym dla siebie sposób, trzeba też wystąpić z nowymi inicjatywami, które odciągną uwagę wyborców). Jeśli atak jest silny, zakrojony na szeroką skalę i dodatkowo oparty na kłamstwach, należy przystąpić do kontrataku. Ważne, aby bronią w walce z rywalem były fakty, a nie bezpodstawne oskarżenia. Należy ponadto w ogóle unikać w kampanii negatywnej ataków personalnych (skupić się na poglądach i zachowaniu), a zarzuty przygotować takie, aby były ważne i merytoryczne.

Joanna Proniewicz

Prezentacje dr. Sergiusza Trzeciaka pokazane podczas warsztatów w Zabrzu 14 marca br. są dostępne [tutaj](#).

DR SERGIUSZ TRZECIAK
TWOJE CELE. MOJA PASJA.

dr Sergiusz Trzeciak

Konsultant polityczny, prawnik, ekspert z zakresu marketingu politycznego, wizerunku publicznego i public relations. Od 1998 roku prowadzi szkolenia głównie z zakresu marketingu politycznego, w których udział wzięło około 3 000 osób, w tym około 130 obecnych polskich i zagranicznych parlamentarzystów oraz setki wójtów, burmistrzów, prezydentów i radnych różnych szczebli samorządu terytorialnego. Autor sześciu książek na temat marketingu politycznego i analizy polityki takich jak m.in.: „Strategie kampanii wyborczej” (1998, 2001, 2005), „Jak wygrać wybory samorządowe?” (2002), „Kampania wyborcza. Strategia sukcesu” (2005), „Marketing polityczny w Internecie” (2010). Na stronie www.trzeciak.pl udostępnia swój poradnik wyborczy.

Rekomendacja Komisji Partnerstwa i Dialogu ZMP

Kanon Lokalnych Konsultacji Społecznych

Komisja Dialogu i Partnerstwa Związku Miast Polskich zarekomendowała Zarządowi ZMP do upowszechniania wypracowany w ramach projektu „Decydujemy razem” Kanon Lokalnych Konsultacji Społecznych. Samorządowcy pracujący w komisji uznali ten dokument za istotny dla procesów wdrażania narzędzi partycypacji i dialogu obywatelskiego w systemy zarządzania wspólnotami lokalnymi.

Kanon konsultacji ma pomóc w poprawieniu jakości współpracy obywateli z władzami lokalnymi. Komisja zarekomendowała upowszechnianie dokumentu jako ułatwienia w prowadzeniu lokalnych konsultacji społecznych.

Pozytywne opinie na temat Kanonu to kolejny krok do ulepszania procesów już funkcjonujących w samorządach. Komisja zarekomendowała także kontynuowanie przez Związek Miast Polskich działań związanych z realizacją projektów wzmacniających i upowszechniających narzędzia i dobre praktyki w zakresie partycypacji i dialogu obywatelskiego z wykorzystaniem Kanonu.

Prace nad Kanonem

Celem Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych jest określenie podstawowych zasad i reguł, do jakich powinni stosować się organizatorzy lokalnych konsultacji społecznych, oraz upowszechnianie idei włączania obywateli w procesy decyzyjne. Prace nad stworzeniem Kanonu zostały zapoczątkowane pod koniec 2012 roku z inicjatywy Kancelarii Prezydenta RP. W 2013 roku powstała ok. 20 osobowa Grupa robocza ds. Kanonu Konsultacji Lokalnych, składająca się z przedstawicieli samorządowców, organizacji pozarządowych, urzędników, związków samorządowych – w tym Związku Miast Polskich i ekspertów. Grupa ta, pracująca pod przewodnictwem merytorycznym i organizacyjnym Fundacji Inicjatyw Społeczno – Ekonomicznych (FISE), wypracowała ostateczny kształt dokumentu.

- *Rzeczywistym odbiorcą Kanonu jest samorząd, a nie mieszkańcy społeczności lokalnych* – mówi Tomasz Potkański, zastępca dyrektora Biura Związku Miast Polskich, który brał udział w pracach nad dokumentem. - *W naszych pracach kierowaliśmy się zasadą, że konsultacje to*

sugerowanie decyzji, ale po to, by wiedza osób, które te decyzje podejmujących była większa. Jednocześnie doszliśmy do wniosku, że w Kanonie nie należy pisać rzeczy oczywistych, a więc na przykład tego, że urzędnicy samorządowi powinni słuchać opinii mieszkańców i brać ich zdanie pod uwagę. Zależało nam na stworzeniu możliwości pozytywnego oddziaływania Kanonu na codzienne funkcjonowanie samorządów i ich relacja z mieszkańcami.

Zasady konsultacji

Punktem wyjścia dla Kanonu Lokalnych Konsultacji Społecznych jest 7 zasad konsultacji, które sformułowano w 2012 roku pod auspicjami Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji. Grupa pracująca nad aspektem lokalnych konsultacji starała się dostosować zasady wypracowane przez MAiC do lokalnych warunków, w których funkcjonują samorządy. Autorzy uznali, że uregulowanie procedur, przyjęcie klarownych zasad konsultacji społecznych na szczeblu lokalnym jest ważne, bo porządkuje praktykę takich procesów.

Kanon Lokalnych Konsultacji Społecznych opiera się o 7 zasad.

1. Dobra wiara

Konsultacje prowadzone są w duchu dialogu obywatelskiego. Strony słuchają się nawzajem, wykazując wolę zrozumienia odmiennych racji.

2. Powszechność

Każdy zainteresowany tematem powinien móc dowiedzieć się o konsultacjach i wyrazić w nich swój pogląd.

3. Przejrzystość

Informacje o celu, regułach, przebiegu i wyniku konsultacji muszą być powszechnie dostępne. Jasne musi być, kto reprezentuje jaki pogląd.

4. Responsywność

Każdemu, kto zgłosi opinię, należy się

merytoryczna odpowiedź w rozsądnym terminie, co nie wyklucza odpowiedzi zbiorczych.

5. Koordynacja

Konsultacje powinny mieć gospodarza odpowiedzialnego za konsultacje, tak politycznie jak organizacyjnie. Powinny one być odpowiednio umocowane w strukturze administracji.

6. Przewidywalność

Konsultacje powinny być prowadzone od początku procesu legislacyjnego. Powinny być prowadzone w zaplanowany sposób i w oparciu o czytelne reguły.

7. Poszanowanie interesu ogólnego

Choć poszczególni uczestnicy konsultacji mają prawo przedstawiać swój partykularny interes, to ostateczne decyzje podejmowane w wyniku przeprowadzonych konsultacji powinny reprezentować interes publiczny i dobro ogólne.

Drogowskaz

- *Konsultacje społeczne to otwarty proces dialogu władz z mieszkańcami, mający na celu podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych* – czytamy w Kanonie. Autorzy tego dokumentu chcą, by konsultacje społeczne były częścią procesu budowania wspólnoty lokalnej. Polega on na poznawaniu perspektyw i potrzeb innych, na wspólnym namyśle nad konkretnymi rozwiązaniami i działaniami, na przekonaniu, że celem tych działań jest wspólne dobro.

- *To duże wyzwanie, jakie stoi przed administracją i obywatelami. Jednym z kroków w tym kierunku jest uczynienie reguł konsultacji* – piszą.

Kanon Lokalnych Konsultacji Społecznych jest próbą określenia podstawowych standardów, wskazania kluczowych zasad i uszczegółowienia reguł, które powinny być stosowane przez gospodarzy i organizatorów lokalnych (samorządowych) konsultacji społecznych. Warto pamiętać, że Kanon nie jest podręcznikiem, jest raczej drogowskazem i próbą przekazania pewnej wizji pracy wewnątrz wspólnot lokalnych. Pokazuje konsultacje społeczne jako naturalną i logiczną formułę dialogu, który odpowiednio prowadzony niesie zrozumiałe i odczuwalne korzyści.

Istotne części Kanonu stanowią praktyczne załączniki:

- Regulamin konsultacji społecznych – wytyczne i rekomendacje

- Konsultacje społeczne krok po kroku – próba opisanego przebiegu procesu konsultacji

(epe)

Rusza kolejna edycja programu

Europa dla Obywateli 2014-2020

Na stronie internetowej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA), w 23 oficjalnych językach UE, opublikowany został przewodnik programowy Europa dla Obywateli 2014-2020. Można już składać wnioski w ramach współpracy bliźniaczej, sieci miast partnerskich oraz pamięci europejskiej.

Program składa się z dwóch komponentów: „Pamięć europejska” oraz „Demokratyczne zaangażowanie i uczestnictwo obywatelskie”, które są uzupełnione przez działanie horyzontalne: „Waloryzacja”: analiza, rozpowszechnianie i wykorzystanie wyników projektów dofinansowanych z Programu „Europa dla Obywateli”.

Komponent 1 – Pamięć europejska

Wsparcie uzyskać mogą działania zachęcające do refleksji na temat europejskiej różnorodności kulturowej i wspólnych wartości. Finansowane będą projekty dotyczące przyczyn pojawienia się reżimów totalitarnych w historii nowożytnej Europy oraz upamiętniające ofiary ich zbrodni. Komponent ten obejmuje też działania dotyczące innych punktów zwrotnych i odniesień w najnowszej historii Europy. Pierwszeństwo będą mieć projekty promujące wzajemne zrozumienie, tolerancję, dialog międzykulturowy i pojednanie jako sposób wyjścia poza przeszłość i budowanie przyszłości oraz dotarcie do młodszych pokoleń. Powinny one angażować różne

rodzaje organizacji (samorząd, organizacje pozarządowe, instytuty badawcze itp.) i być realizowane na poziomie międzynarodowym lub przynajmniej posiadać wyraźny wymiar europejski.

W ramach tego komponentu wśród priorytetów w roku 2014 znajdują się m.in. stulecie wybuchu pierwszej wojny światowej, 25 rocznica obalenia muru berlińskiego, a także dziesięciolecie rozszerzenia Unii Europejskiej o kraje Europy Środkowo-Wschodniej.

Komponent 2 – Demokratyczne zaangażowanie i uczestnictwo obywatelskie

Wsparcie uzyskać mogą działania obejmujące szeroko rozumiane uczestnictwo obywatelskie ze szczególnym uwzględnieniem tych związanych bezpośrednio ze strategiami UE w celu zapewnienia konkretnego udziału w procesie kształtowania polityki Unii w dziedzinach związanych z celami programu.

W ramach tego działania finansowane będą projekty w dziedzinie

- partnerstwa miast

- działania sieci miast

- społeczeństwa obywatelskiego

Wśród priorytetów dla tego komponentu w roku 2014 znalazły się m.in. wybory do Parlamentu Europejskiego, które odbyły się w dniach od 22 do 25 maja 2014 r. we wszystkich państwach członkowskich. Wybory te po raz pierwszy odbyły się na mocy traktatu lizbońskiego, który ma wzmocnić rolę obywateli Unii jako uczestników życia politycznego poprzez art.11 Traktatu o Unii Europejskiej. Konieczne jest pogłębienie trwającej debaty nad przyszłością Europy, w celu wytyczenia wspólnej przestrzeni publicznej na skalę Europy, pozwalającej na omówienie spraw europejskich i debatę nad naszymi problemami z europejskiej perspektywy. Priorytetowo traktowane będą projekty dotyczące uczestnictwa obywateli w życiu demokratycznym UE, poczynając od demokracji lokalnej, a na udziale obywateli w określaniu kierunku rozwoju UE kończąc.

Pierwszy termin składania wniosków w ramach komponentu 1 i 2 (partnerstwa miast i działania sieci miast) upływa **4 czerwca**.

Szczegółowe informacje, przewodnik programowy w języku polskim, formularze oraz kalendarz znajdują się tutaj.

oprac. Katarzyna Paczyńska

Na podstawie informacji ze strony eacea.ec.europa.eu

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

samorząd.pap.pl
Serwis Samorządowy PAP

**gazeta samorządu
i administracji**

ZAPRASZAMY
do udziału w Debacie

**„10 lat po największym rozszerzeniu UE –
perspektywa lokalna i regionalna”**

Łódź, 23 czerwca 2014 roku

Szczegółowe informacje wkrótce.

W ramach projektu: „Dekada członkostwa Polski w UE – jacy byliśmy, kim jesteśmy, dokąd zmierzamy?”, realizowanego ze wsparciem finansowym Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Razem dla rozwoju I Kongres Partnerstw Samorządowych

Poznań, 2 czerwca 2014

Tereny Międzynarodowych Targów Poznańskich

Poniedziałek, 2 czerwca 2014

- 11.00 Obrady plenarne Kongresu (pawilon 15)**
- Jan Olbrycht - dlaczego warto razem
(od Cieszyna do Strasbourga)
- Jerzy Regulski - partnerski model polskiego samorządu
- wymiar finansowy współpracy:
• Dawid Kostempski, prezydent Świętochłowic, przew. Zarządu GZM
• Roman Szełemej, prezydent Wałbrzycha
• Janusz Szewczuk, prezes SRGG, ekspert ZMP
- 12.00** Prezentacja partnerstw - finalistów Konkursu (pawilon 15)
- 13.00** Ogłoszenie wyników Konkursu „Razem dla Rozwoju” (pawilon 15)
- 13.30** Udział uczestników Kongresu w otwarciu Wystawy **PWK Konkurencyjna Polska** (pawilon 2)

14.20 Lunch

- 15.00** Fora dyskusyjne - problemy i potrzeby (pawilon 15)
a) porozumienia prorozwajowe
b) związki komunalne
c) stowarzyszenia JST
d) lokalne grupy działania (LGD)

Wtorek, 3 czerwca 2014

- 10.00** Grupa robocza - dla zainteresowanych uczestników Kongresu (hotel IKAR)
- 10.00** Relacje z forów - wnioski z I dnia obrad
- 10.30** „Impulsy” - otwarta dyskusja (propozycje, postulaty, pomysły, potrzeby)
- 12.00** Przyjęcie wniosków Kongresu
Po zakończeniu - lunch

KONGRES REGIONÓW

Ś W I D N I C A 2 0 1 4

Przywództwo, odpowiedzialność, kreatywność

Nowa rola władz samorządowych

Świdnica, 10 - 12 czerwca 2014

Największe w Polsce spotkanie samorządowców, ludzi nauki, biznesu i przedstawicieli organizacji pozarządowych z całego kraju

Gość specjalny Kongresu - Rudolph Giuliani

Organizatorzy: Miasto Świdnica oraz Ringier Axel Springer Polska

Honorowy Patronat Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego,

Honorowy Partner Merytoryczny – Komisja Europejska,

Partnerzy Merytoryczni: Związek Miast Polskich, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Związek Powiatów Polskich.

Partner Strategiczny: Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.

Partnerzy Główni m. in. Miasto Wrocław, Europejska Stolica Kultury

Więcej informacji: www.kongresregionow.pl

„Samorząd Miejski” - miesięcznik wydawany przez Związek Miast Polskich.

Adres wydawcy: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań.

„Samorząd Miejski” redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – redaktor naczelna, Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak. Oprawa graficzna, skład: Krzysztof Paczyński.

Adres redakcji: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań, tel. 61 63 350 54, fax 61 63 350 60,

http://www.zmp.poznan.pl/strona-68-samorząd_miejski.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl